



Pääministeri Orpon hallituksen budjettiriihi

1.-2.9.2025

Suhdannepolitiikka

Hallitus tarkastelee talouden suhdanteita tasaavia mekanismeja ja muun muassa Työllisyysrahaston roolia suhdannepolitiikan toteuttamisessa. Osana tätä tarkastelua käynnistetään selvitystyö, jossa arvioidaan keinoja välttää nykyistä paremmin työttömyysvakuutusmaksun talouspoliittisesti epätarkoituksenmukaisilta myötäsykliksiltä muutoksilta. Selvitys tehdään sosiaali- ja terveystieteiden sekä valtiovarainministeriön toimesta yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa.

Ydinvoima

Hallitus pitää lisäydinvoiman rakentamista erittäin tärkeänä ja näkee uusien pienydinvoiman teknologiaratkaisujen pilotoinnin ja hyödyntämisen mahdollisuutena varmistaa kohtuuhintaisen sähkön ja lämmön tarjontaa. Hallituksen tavoitteena on synnyttää Suomeen vähintään yksi perinteisen ydinvoimalaitoksen investointipäätös. Hallitus varautuu tukemaan rakennettavaa uutta ydinvoimaa esimerkiksi mahdollisen rakentamisaikaisen takauksen muodossa. Muita keinoja ydinvoiman edistämiseksi arvioidaan osana työ- ja elinkeinoministeriön 2026 alkupuoliskolla valmistuvaa selvitystä. Hallitus linjaa energia- ja ilmastopoliittisessa strategiassa tarkemmin ydinvoimasta sekä antaa ydinenergiain uudistuksen eduskunnalle syksyllä 2025.

Kaivosmineraaliveron jatkovalmistelu

Mineraalistrategian mukaisesti hallitus arvioi kaivosmineraaliveron toimivuutta työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön toimesta. Osana selvitystä hallitus selvittää toteutusmallin kaivosmineraaliveron rakenteellisesta kehittämisestä hybridimalliksi, jossa vero koostuisi arvorajaltista ja nettotuoton verosta. Lisäksi hallitus seuraa kaivosten louhintamäärien ja metallien maailmanmarkkinahintojen kehitystä ja varmistaa, että verotusarvon perusteena oleva viitehintä valitaan vastaamaan mahdollisimman hyvin kaivosten kohtaamia todellisia markkinahintoja.

Kvanttiteknologian edistäminen

Valtio edistää kvanttiteknikan huippuosaamiskeskus Kvanttinovan investoinnin käynnistymistä tukemalla VTT:n johdolla muodostettavan käyttäjäryhmän ja kiinteistöinvestoinnin rahoittajien neuvotteluita.



Osaamistason nostaminen

Osana puoliväliriihen kasvutoimia päätettiin lisätä korkeakoulujen aloituspaikkoja sekä toteuttaa ilman korkeakoulupaikkaa jääneille, toisen asteen koulutuksesta valmistuneille, maksuton 30 opintopisteen opintoseteli avoimeen yliopistoon tai avoimeen ammattikorkeakouluun. Näihin toimiin kohdennettavat yhteensä 100 milj. euron määrärahat valmistellaan sisällytettäväksi täydentävään talousarvioehdotukseen.

Investointien etusijamenettely

Hallituksen aiemmin linjaaman mukaisesti varmistetaan resurssit nopeiden lupaprosessien turvaamiseksi ja ensisijamenettelyn jatkamiseksi. Ympäristö-, lupa ja valvontaviranomaisen resursseja vahvistetaan nostamalla ympäristö- ja vesitalouslupien maksut maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaaviksi. Ympäristöministeriö laatii vuoden 2026 talousarvioesityksen täydentävään esitykseen konkreettisen suunnitelman kuinka Ympäristö-, lupa ja valvontaviranomaisen resursseja vahvistetaan nostamalla ympäristö- ja vesitalouslupien maksut maksuperustelain mukaisesti kustannusvastaaviksi. Suunnitelman tulee pitää sisällään myös lupien myöntämisen kustannusten tarkastelun. Ympäristöministeriön valmisteleman konkreettisen suunnitelman valmistuttua, voidaan määräaikaisen siltarahoituksen tarvetta arvioida vuoden 2026 talousarvioesityksen täydentävän esityksen yhteydessä nopean luvituksen varmistamiseksi.

Yleisurheilun EM-kisat sekä kansainväliset liikunta- ja urheilun suur tapahtumat

Hallitusohjelman mukaan Suomi kasvattaa entisestään rooliaan kansainvälisenä liikunta- ja urheilutapahtumien järjestäjänä. Hallituksen puoliväliriihessä linjattiin lisäksi, että urheilun suur tapahtumien houkuttelemiseksi Suomeen tehdään systemaattista vaikuttamistoimintaa ja tarkoituksena on kehittää rahoitusmallia tukeaksemme suurten urheilutapahtumien järjestämistä Suomessa. Hallitus on sitoutunut edistämään yleisurheilun vuoden 2030 EM-kisojen hakemista ja järjestämistä Helsingissä.

Urheilijoiden sosioekonominen asema

Selvitetään urheilijoiden sosioekonomisen aseman vahvistamiseksi mahdollisuudet korjata urheilijoiden eläke- ja tapaturmavakuutusjärjestelmää, mukaan lukien urheilija-apurahojen eläkevakuuttaminen ja urheilijarahaston tulouttamisen enimmäisaikarajan poistaminen.

Olympiarahasto

Selvitetään, voidaanko Olympiarahaston pääomittamiseen hyväksyttävän rahoituksen joukkoon sisällyttää myös urheilujärjestöjen ja -säätiöiden kautta saatu rahoitus, joka ei ole valtion tai julkisyhteisöjen kautta tullutta rahoitusta, ja tuodaan asia päätettäväksi talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan syksyn aikana.



Eläintenpitokielto

Hallitus kehittää eläintenpitokieltoa koskevaa sääntelyä oikeusministeriön toukokuussa 2025 valmistuneen selvityksen mukaisesti.

Metsästysluvat

Tehdään nopealla aikataululla vertailu metsästyslupien valitusoikeuksien rajaamisen malleista eri pohjoismaissa ja valmistellaan mahdollinen Suomen malli.

Maahanmuuttajalasten kielellisen kehityksen tukeminen

Selvitetään mahdollisuutta toteuttaa 3- tai 4-vuotiaiden maahanmuuttajataustaisten lasten suomen/ruotsin kielen kehityksen arviointia osana neuvolajärjestelmää. Samalla selvitetään mahdollisuuksia arvioinnin pohjalta ohjata lapsi tiiviimmin varhaiskasvatuksen tai eri palveluiden piiriin. Tavoitteena on jo varhaisessa vaiheessa vahvistaa kielen oppimisen edellytyksiä.

Kotoutuminen

Ohjataan suurin osa kiintiöpakolaisista kaksikielisiin kuntiin, jotta edesautetaan hallituksen tavoitetta kotouttaa 5–10 prosenttia ruotsin kielellä.

Osana hallituksen tavoitetta kotouttaa 5–10 prosenttia ruotsin kielellä selvitetään mahdollisuus luoda koordinoitun kotouttamisen malli (sis. vastaanotto, työllistyminen, koulutus ja kunnallinen yhteistyö). Tavoitteena on toiminnan asteittainen kehittäminen kaksikielisen kotoutumisen- ja vastaanoton osaamiskeskukseksi, jota voidaan hyödyntää laajemmin ruotsinkielisen kotoutuksen tavoitteen saavuttamiseen.

Miehistötuki

Hallitus selvittää yhdessä olennaisten merenkulun toimijoiden kanssa Suomelle käytännössä soveltuvaa mallia Ruotsin nettopalkkajärjestelmästä, jolla korvattaisiin nykyinen miehistötuki ja joka voidaan ottaa käyttöön viimeistään ensi vuoden budjettineuvottelujen yhteydessä. Nettopalkkajärjestelmän tulee turvata kilpailukykyinen merenkulku Suomen lipun alla.

Yksityiskoulut

Tunnistetaan yksityiskoulujen tuoma lisäarvo suomalaiseen perusopetusjärjestelmään. Vakiintuneiden yksityisten perusopetuksenjärjestäjien luvat lähtökohtaisesti vakinaistetaan, kun lainsäädännön edellytykset täyttyvät. Perusopetuksen järjestämislupaprosessissa hakijoita kohdellaan yhdenvertaisesti ja hyvän hallinnon oikeusperiaatteita noudattaen.



Kansainväliset opiskelijat

Hallitus tekee puoliväliriihikirjauksen pohjalta selvityksen, jonka perusteella arvioidaan kolmansista maista tulevien opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä toimeentuloon, lupajärjestelmän väärinkäyttöön ja mahdollisiin turvallisuusuuhkiin liittyviä haasteita sekä niihin vastaamisen tarpeita. Selvityksen pohjalta ministerityöryhmä linjaa toimenpiteet, jotka toteutetaan pikaisella aikataululla.